EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.1.2018.
COM(2018) 48 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda kopīgās uzraudzības un novērtēšanas sistēmas īstenošanu

Akronīmi

GĪZ: gada īstenošanas ziņojums
KZP: kopējā zivsaimniecības politika
KR: konteksta rādītājs
KUNS: kopīgā uzraudzības un novērtēšanas sistēma
KNR: Kopīgo noteikumu regula
EZF: Eiropas Zivsaimniecības fonds
EJZF: Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
NP: novērtējuma plāns
FAME: uzraudzība un novērtēšana zivsaimniecības un akvakultūras jomā
FR: finanšu rādītājs
ZVFI: Zivsaimniecības virzības finansēšanas instruments
IJP: integrētā jūrlietu politika
VI: vadošā iestāde
DV: dalībvalsts
IR: iznākuma rādītājs
DP: darbības programma
RR: rezultāta rādītājs
SFC: fondu pārvaldības sistēma Eiropas Savienībā

Saturs

1 Ievads 4

2 Kopīgās uzraudzības un novērtēšanas sistēmas septiņi komponenti 5

2.1 EJZF intervences loģika 5
2.2 Kopīgi rādītāji 5
2.3 Summārie dati par darbībām (*Infosys*) 6
2.4 Gada īstenošanas ziņojums (GĪZ) 7
2.5 Novērtējuma plāns 7
2.6 EJZF DP novērtējumi 8
2.7 Darbības rezultātu satvars un pārskats 8

3 Konstatējumi un ieteikumi 9

3.1 EJZF intervences loģika 9
3.2 Kopīgi rādītāji 9
3.3 Summārie dati par finansēšanai izvēlētajām darbībām (*Infosys*) 10
3.4 Gada īstenošanas ziņojums (GĪZ) 11
3.5 Novērtējuma plāns 12
3.6 Novērtējumi 12
3.7 Darbības rezultātu satvars 13

4 Secinājums. Vai KUNS mērķi tiks sasniegti? 13

1 Ievads

EJZF regulā[1] ir paredzēta kopīgas uzraudzības un novērtēšanas sistēmas (KUNS) izveide tām darbībām, kuras līdzfinansē EJZF saskaņā ar dalītu pārvaldību[2]. Šā dokumenta mērķis ir ziņot Eiropas Parlamentam un Padomei par KUNS īstenošanu. Šāds ziņojums ir jāiesniedz reizi četros gados, un pirmo reizi tas jādara 2017. gada beigās[3]. Tas sniedz iespēju gūt pārskatu par sistēmas priekšrocībām un trūkumiem un nākotnē izmantot gūto pieredzi.

KUNS mērķi ir izklāstīti EJZF regulas 108. pantā, un tie ir šādi:

a) pierādīt KZP un IJP progresu un sasniegumus, aplūkot EJZF darbību vispārējo ietekmi un novērtēt EJZF darbību efektivitāti, lietderīgumu un nozīmību;
b) veicināt KZP un IJP mērķtiecīgāku atbalstu;
c) atbalstīt kopīgas mācīšanās procesu saistībā ar uzraudzību un novērtēšanu;
d) sniegt pamatīgus, uz pierādījumiem balstītus EJZF darbību novērtējumus, kurus ņem vērā lēmumu pieņemšanas procesā.

Lai sasniegtu šos mērķus, regulā ir noteikta kopīgā uzraudzības un novērtēšanas sistēma, un tā ietver septiņus elementus[4]:

1) intervences loģika, kas parāda prioritāšu, prioritāro jomu un pasākumu mijiedarbību[5];
2) kopīgu rādītāju kopums[6];
3) summārie dati par finansēšanai izvēlētajām darbībām[7];
4) gada ziņojums par darbības programmas īstenošanu[8];
5) novērtējuma plāns[9];
6) *ex-ante* un *ex-post* novērtējumi un citas ar EJZF programmu saistītas novērtēšanas darbības[10];
7) darbības rezultātu izvērtēšana[11].

Katrs no šiem elementiem ir apspriests ar dalībvalstīm ekspertu grupu sanāksmēs[12] un pieņemts saskaņā ar deleģētajām un īstenošanas regulām. Šādu līdzdalības pieeju turpināja

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Regula (ES) Nr. 508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

[2] EJZF regulas 107. pants.

[3] EJZF regulas 107. panta 4. punkts.

[4] Šie elementi ir uzskaitīti Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 1014/2014 1. pantā.

[5] EJZF regulas 18. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 116. pants.

[6] EJZF regulas 109. pants. Kopīgu rādītāju kopums ir norādīts Regulas (ES) Nr. 1014/2014 pielikumā.

[7] EJZF regulas 97. panta 1. punkta a) apakšpunkts (*Infosys* ziņojums).

[8] EJZF regulas 114. pants, kas papildina Kopīgo noteikumu regulas (KNR) 50. pantu.

[9] EJZF regulas 115. pants saistībā ar KNR 56. pantu.

[10] EJZF regulas 115., 116. un 117. pants saistībā ar KNR 55., 56. un 57. pantu.

[11] Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulas (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, 21. panta 1. punkts.

īstenot pēc tiesiskā regulējuma pieņemšanas, un vadošo iestāžu iesaistīšanās turpmākā KUNS izstrādē palīdzēja pilnveidot KUNS komponentus, vienlaikus ierobežojot saistīto administratīvo slogu. Tas nodrošināja sistēmas pieņemšanu, kā arī palīdzēja pilnveidot vadošo iestāžu un Komisijas uzraudzības un novērtēšanas spēju.

Lai sasniegtu KUNS mērķus, tā ir konsekventi jāpiemēro visās dalībvalstīs nolūkā iegūt salīdzināmus datus, ko var apkopot un novērtēt Eiropas Savienības (ES) līmenī. Lai panāktu konsekvenci un turpinātu pilnveidot KUNS, Komisija ir izveidojusi tehniskās palīdzības instrumentu *FAME*[13] (uzraudzība un novērtēšana zivsaimniecības un akvakultūras jomā), ko plānošanas perioda septiņos gados atbalsta ārējs darbuzņēmējs.

2 Kopīgās uzraudzības un novērtēšanas sistēmas septiņi komponenti

2.1 EJZF intervences loģika

Intervences loģika mudina ESI fondu ietvaros 2014.–2020. gada periodā ieviest pieeju, kas ir pastiprināti vērsta uz rezultātiem.

EJZF intervences loģika apraksta saiknes starp dažādiem programmas līmeņiem, proti, Savienības prioritātēm, konkrētiem mērķiem un pasākumiem[14]. EJZF ekspertu grupas sanāksmes laikā dalībvalstis saņēma tabulu, kurā atspoguļotas šīs saiknes, un šī loģika tika integrēta *SFC* 2014 darbības programmas modulī[15].

2.2 Kopīgi rādītāji

Ir izveidots kopīgu rādītāju kopums, kura mērķis ir ietvert zivsaimniecības un akvakultūras nozares galvenos raksturojumus, kas atspoguļo attiecīgo ES politikas virzienu (KZP, IJP) mērķus un nodrošina saikni ar stratēģiju "Eiropa 2020". Tie arī nodrošina konsekventu un salīdzināmu uzraudzību un ziņošanu ES līmenī.

EJZF izmantotais kopīgu rādītāju kopums pirms tā pieņemšanas tika plaši apspriests ar dalībvalstīm ekspertu grupas sanāksmēs[16]. KUNS izmanto četru veidu kopīgus rādītājus, kas attiecas uz dažādiem mērķu līmeņiem un kalpo dažādiem nolūkiem:

---

[12] Dokumenti un ziņojums par šīm sanāksmēm ir pieejami šeit: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_en.

[13] *FAME* darbības ir noteiktas gada darba plānā, ko ir apstiprinājusi Komisija. Papildu informācija par *FAME* ir pieejama šeit: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/fame_en.

[14] EJZF regulas 18. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 116. pants.

[15] *SFC* 2014 ir strukturēts kanāls saziņai starp Komisiju un dalībvalstīm. Tā galvenā funkcija ir tādas informācijas elektroniska apmaiņa, kas attiecas uz fondu dalītu pārvaldību starp dalībvalstīm un Eiropas Komisiju. Sk.: https://ec.europa.eu/sfc/en/2014/about-sfc2014.

[16] KNR (ES) Nr. 1014/2014 ir noteikti konteksta rādītāji, iznākumu rādītāji un rezultātu rādītāji.

- konteksta rādītāji (KR) ir saistīti ar EJZF vispārējiem mērķiem un nosaka atsauces vērtību DP īstenošanas sākumā. EJZF izmanto 25 kopīgus KR;
- iznākumu rādītāji (IR) ir īstenoto darbību tiešais rezultāts. EJZF gadījumā tos galvenokārt izsaka kā darbību skaitu. EJZF KUNS nosaka 28 IR, kas aptver 50 pasākumus;
- rezultātu rādītāji (RR) novērtē EJZF bruto ietekmi. KUNS ietver 28 RR kopumu, no kuriem daži ir saistīti ar tikai vienu EJZF konkrēto mērķi, citi — ar vairāk nekā vienu; dalībvalstis varēja pēc izvēles brīvi pievienot konkrētus rādītājus;
- finanšu rādītāji (FR) ir kopīgi visiem ESI fondiem un tiek noteikti *UP* līmenī.

Ir publicēts darba dokuments, kurā ir noteikti kopīgi rādītāji, kas padarīti praktiskāk piemērojami, jo ir paredzēti lēmumu pieņemšanas kritēriji un noteikti iespējamie informācijas avoti. Šo kopīgo rādītāju definīcijas tika plaši apspriestas ar dalībvalstīm divos darba semināros, kuri norisinājās 2016. gada martā un septembrī.

2.3 Summārie dati par darbībām (*Infosys*)

Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF, 2007.–2013. gads) starpposma un *ex-post* novērtējumus aizkavēja tas, ka nebija uzticamu uzraudzības datu, un tas apgrūtināja datu apkopošanu[17]. Tika izveidota ziņošanas sistēma, lai risinātu šo nepilnību un nodrošinātu Komisijai detalizētu informāciju katras atsevišķas darbības līmenī[18]. Šīs ziņošanas mērķis ir izveidot informācijas datubāzi, ko var izmantot, lai sekotu DP īstenošanai, veiktu politikas veidošanai vajadzīgas konkrētas analīzes darbības un nodrošinātu uzticamu datu pieejamību novērtējuma veikšanai.

EJZF regulas 97. pantā ir noteikts, ka katru gadu marta beigās vadošajai iestādei ir jāsniedz Komisijai summārie dati par darbībām, kas izvēlētas finansēšanai līdz iepriekšējā kalendārā gada beigām. Divās īstenošanas regulās[19] ir sniegts vajadzīgo darbības īstenošanas datu saraksts un struktūra par katru darbību, ietverot galveno informāciju par atbalsta saņēmēju un darbību.

Ar *FAME* atbalstu ir sagatavots darba dokuments, lai palīdzētu dalībvalstīm izstrādāt *Infosys* ziņojumus. Ir izanalizēts pirmais ziņojumu kopums, un dalībvalstīm nosūtītā atgriezeniskā saite tām palīdzēja apzināt pieļautās kļūdas.

Infosys ziņojumā tiek aprakstīts progress un sasniegumi darbības līmenī, atspoguļojot vietējo situāciju. Šāds ziņojums sniedz svarīgāko informāciju par saņēmēju (piemēram, uzņēmuma lielums, dzimums) un darbību (darbību veids, budžets, attiecīgo zvejnieku skaits, kopējā attiecīgā platība utt.). Lai ierobežotu administratīvo slogu vadošajām iestādēm un

[17] Līdzīgu *Infosys* sistēmu izveidoja Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumenta (ZVFI) uzraudzībai, aptverot 2000.–2006. gadu. Saskaņā ar EZF šīs sistēmas darbību pārtrauca.

[18] Lai ierobežotu vadošo iestāžu administratīvo slogu, sistēma izmanto dalībvalstīs jau pieejamo informāciju.

[19] Komisijas 2014. gada 20. novembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 1242/2014, ar ko saskaņā ar EJZF regulu paredz noteikumus par to, kā iesniegt attiecīgos summāros datus par darbībām, un Komisijas 2014. gada 20. novembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 1243/2014 attiecībā uz informāciju, kuras nosūtīšana jāveic dalībvalstīm, kā arī par vajadzīgajiem datiem un sinerģiju starp potenciālajiem datu avotiem.

saņēmējiem, lielākā daļa *Infosys* prasīto datu jau ir saglabāta valstu datubāzēs, kuras izveidotas, lai apkopotu datu minimumu, kas jāreģistrē un jāglabā par katru darbību[20].

2.4 Gada īstenošanas ziņojums (GĪZ)

Darbības programmu īstenošanas uzraudzības ietvaros dalībvalstīm ir jāsagatavo GĪZ, kas jāiesniedz līdz katra gada 31. maijam un kam jāattiecas uz laikposmu līdz iepriekšējā kalendārā gada beigām (tādējādi šis laikposms ir tāds pats kā *Infosys* ziņojumā). Ar GĪZ[21] tiek sniegts pārskats par programmu īstenošanu, arī attiecībā uz nozīmīgiem jautājumiem, piemēram, atbalstu piekrastes mazapjoma zvejai vai klimata pārmaiņām. Komisija un dalībvalstis to izmanto, lai pārskatītu sasniegumus un vajadzības gadījumā ieviestu korekcijas. Tāpat GĪZ ir indikatīva informācija par pasākuma līmenī plānotajām finansēm, kāda nav ietverta DP.

GĪZ ir sadalīts trīs daļās.

A daļā (kas laikposmā no 2016. līdz 2023. gadam jāsagatavo katru gaidu) cita starpā ir:

- īstenošanas pārskats programmu un *UP* līmenī;
- summārie dati par 28 rezultātu rādītājiem (RR) konkrētu mērķu līmenī;
- summārie dati par 28 iznākumu rādītājiem (IR) katram no 50 EJZF pasākumiem;
- finanšu dati par DP īstenošanu pasākumu līmenī;
- apraksts par problēmām, kuras skar programmas darbības rezultātus; un
- darbības saistībā ar novērtējuma plānu, ietverot kopsavilkumu par gada laikā pabeigtajiem novērtējumiem.

B daļā (kas ietverta tikai visaptverošajos ziņojumos, kuri jāiesniedz 2017. un 2019. gadā) dalībvalstīm papildus jāapraksta īstenošanas horizontālie aspekti (dzimums, ilgtspējīga attīstība utt.) un atbalsts mērķiem klimata pārmaiņu jomā.

C daļā (kas ietverta tikai visaptverošajos ziņojumos, kuri jāiesniedz 2019. gadā) jābūt papildu informācijai par DP ieguldījumu Savienības stratēģijas gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei mērķu sasniegšanā.

2.5 Novērtējuma plāns

Lai nostiprinātu novērtējumu doto ieguldījumu efektīvu un lietderīgu programmu panākšanā, Kopīgo noteikumu regulā (KNR)[22] ir noteikts, ka vadošajām iestādēm plānošanas perioda

[20] Tas ir noteikts KNR līmenī III pielikumā Komisijas 2014. gada 3. marta Deleģētajā regulā (ES) Nr. 480/2014, ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

[21] Veidni skatīt Regulas (ES) Nr. 508/2014 114. pantā un Komisijas 2014. gada 18. decembra Īstenošanas regulā (ES) Nr. 1362/2014, ar ko paredz noteikumus par vienkāršotu procedūru, kas izveidota noteiktu grozījumu apstiprināšanai darbības programmās, kuras finansē no Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda, un ar ko nosaka struktūru un izklāstu gada ziņojumiem par minēto programmu īstenošanu.

[22] KNR 56. panta 1. punkts.

sākumā ir obligāti jāsagatavo novērtējuma plāni. Tas ir jaunums EJZF vadošajām iestādēm, kurām bija jāapsver savas novērtējuma vajadzības un to risināšana īstenošanas periodā.

Novērtējuma plānam ir septiņas iedaļas: mērķis, uzdevumi, darbības, pārvaldības noteikumi, datu avoti, orientējošs grafiks un pieejamie resursi. EJZF DP veidnē ir sniegti īsi norādījumi par minētajām iedaļām.

Atšķirībā no citiem ESI fondiem novērtējuma plāns ir EJZF DP daļa[23], jo tas ļāva Komisijai novērtēt šos plānus DP sarunu procesa laikā.

2.6 EJZF DP novērtējumi

Novērtējumi ir vajadzīgi, lai izvērtētu finansējuma efektivitāti, lietderību un ietekmi nolūkā uzlabot programmu īstenošanu un noteikt to ietekmi. KNR[24] ir paredzēti vispārēji novērtēšanas noteikumi visiem ESI fondiem. EJZF regulā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāveic *ex-ante* novērtējums un papildu novērtējumi īstenošanas perioda gaitā, savukārt Komisijai ir jāveic *ex-post* novērtējums, kas jāpabeidz līdz 2024. gada beigām[25].

Ex-ante novērtējums līdz šim ir vienīgais novērtējums, ko veic dalībvalstis. *Ex-ante* novērtējums nav tikai vienkāršs atspoguļojums par situāciju pirms programmas sākuma; to uzskata par procesu, kas ietver regulāru mijiedarbību starp vadošo iestādi un novērtējuma veicējiem dažādo DP izstrādes posmu laikā. Šis process tika dokumentēts vadlīniju dokumentā, kuru ar dalībvalstīm apsprieda ekspertu grupu sanāksmju laikā.

2.7 Darbības rezultātu satvars un pārskats

Darbības rezultātu satvars ir viens no instrumentiem, ko izmanto visos ESI fondos, lai veicinātu orientēšanos uz rezultātiem[26]. EJZF ietvaros tas balstās uz iznākumu un finanšu rādītājiem, kuros katrai Savienības prioritātei ir noteikti starpposma mērķi un galamērķi. Darbības rezultātu satvaru rādītājus uzskaita GĪZ. Starpposma mērķu novērtējums 2019. gadā būs pamatā izpildes rezerves piešķiršanai[27], savukārt galamērķu sasniegšanu novērtēs

[23] EJZF regulas 18. panta 1. punkta j) apakšpunkts un Komisijas 2014. gada 14. jūlija Īstenošanas regula (ES) Nr. 771/2014, ar kuru, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, paredz noteikumus par darbības programmu noformējuma paraugu, par to papildu izmaksu kompensēšanas plānu struktūru, kuras operatoriem radušās saistībā ar dažu tādu zvejniecības un akvakultūras produktu zveju, audzēšanu, apstrādi un tirdzniecību, kuru izcelsme ir tālākajos reģionos, par finanšu datu nosūtījuma paraugu, par *ex ante* novērtējuma ziņojumu saturu un par minimālajām prasībām, kuras attiecina uz novērtēšanas plānu, kas iesniedzams Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda darbības satvarā.

[24] KNR 54.–57. pants.

[25] KNR 55., 56. un 57. pants un EJZF regulas 107., 108., 109., 111., 113., 115., 116. un 117. pants.

[26] KNR 20.–22. pants un II pielikums.

[27] Saskaņā ar KNR 20. panta 1. punktu 6 % no resursiem, kas piešķirti pasākumiem, kurus finansē saskaņā ar dalīto pārvaldību EJZF ietvaros, ir izpildes rezerve, kas noteikta partnerības nolīgumā un DP. Vadlīniju dokuments: https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/09-performance-framework_en.pdf.

2024. gadā. Komisija izdeva vadlīniju dokumentu[28], lai vadošajām iestādēm sniegtu papildu informāciju par šā jaunā elementa īstenošanu.

EJZF ietvaros darbības rezultātu satvaru veido finanšu rādītāji (apstiprināts maksājums), kas skaidri un klasiski atspoguļo īstenošanas izpildi, pamatojoties uz iztērēto līdzekļu līmeni. Lai atspoguļotu orientēšanos uz rezultātiem ESI fondu ietvaros, finanšu rādītājus papildina iznākumu rādītāji. Lai būtu iespējams apstiprināt izpildes rezervi, abiem rādītāju kopumiem ir jāuzrāda labs progress.

3 Konstatējumi un ieteikumi

Šis ziņojums ir sagatavots ar *FAME* atbalsta nodaļas palīdzību, izmantojot no EJZF vadošajām iestādēm saņemto atgriezenisko saiti, ko apkopoja 2016. gada marta un septembra semināros un īpašā ieinteresēto personu sanāksmē 2017. gada septembrī, kurā piedalījās 21 dalībvalsts, kā arī no jautājumiem, ko dalībvalstis uzdeva *FAME* un Komisijai darbības programmu īstenošanas laikā.

Iedaļā turpmāk ir apkopoti konstatējumi saistībā ar katra KUNS elementa īstenošanu un attiecīgos gadījumos ierosināti ieteikumi KUNS darbības uzlabošanai.

3.1 EJZF intervences loģika

EJZF intervences loģika ir labi piemērota fonda struktūrai (Savienības prioritātes – konkrētie mērķi – pasākumi), taču EJZF vēlā iekļaušana KNR satvarā nozīmēja to, ka ir vajadzīgi papildu ziņojumi to tematisko mērķu līmenī, kuri ir kopīgi visiem ESI fondiem[29]. Tas padarīja intervences loģiku sarežģītāku un dalībvalstīm apgrūtināja ziņojumu sagatavošanu.

Ieteikumi

- Intervences loģika ir KUNS strukturēšanas elements, kas būtu jāsaglabā arī turpmāk, lai gan tas būtu plašāk jāapspriež ar dalībvalstīm ekspertu grupu sanāksmēs.
- Tai vajadzētu būt vienkāršākai un vairāk vērstai uz rezultātiem, skaidri parādot, kurus mērķus veicina konkrēts pasākums vai darbība un kā to novērtē.

3.2 Kopīgi rādītāji

KUNS darbības novērtēšanas gaitā atklājās turpmāk uzskaitītās problēmas.

[28] Vadlīniju dokuments, kas attiecas uz visiem ESI fondiem, ir pieejams šeit: https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/09-performance-framework_en.pdf.

[29] KNR 9. pants. EJZF palīdz īstenot 3., 4., 6. un 8. tematisko mērķi.

- Darba dokuments, kurā ir precīzi noteikti kopīgie rādītāji un sniegta informācija par to, kā tos vajadzētu izmantot, tika darīts pieejams samērā vēlā plānošanas procesa posmā. Rezultātā konkrētās dalībvalstīs radās pārpratumi, un dažas DP tika izstrādātas, izmantojot atšķirīgas metodes galamērķu noteikšanai attiecībā uz DP plānotajiem rezultātiem.
- Rezultātu rādītāji ir saistīti ar EJZF konkrētajiem mērķiem. Dalībvalstis varēja norādīt, ka kāda konkrēta mērķa konkrēti rezultātu rādītāji "nav piemērojami" konkrētam mērķim. Šī iespēja tika izmantota plaši (nevis izņēmuma kārtā). Tomēr, tā kā uz katru EJZF mērķi attiecas vairāk nekā viens kopīgs rezultātu rādītājs, joprojām ir iespējams novērtēt DP ieguldījumu EJZF konkrētajā mērķī.
- Dalībvalstis arī varēja izmantot pašas savus rādītājus, nevis izraudzīties tos no kopīgā saraksta, kā rezultātā radās situācija, ka dažus no rezultātiem nav iespējams pienācīgi ņemt vērā, sagatavojot ziņojumus vai apkopojot rezultātus ES līmenī.
- Daži pasākumi bija nepietiekami ietverti kopīgā rezultātu rādītājā (piemēram, pasākumi, kas attiecas uz inovāciju), un ne vienmēr bija pienācīgi ņemts vērā laiks, kas vajadzīgs, lai realizētos ietekme (piemēram, neto peļņas pieaugums, pateicoties inovācijai). Tas nozīmē, ka daļa nozīmīgas EJZF ietekmes, iespējams, nav ņemta vērā.
- Daži rādītāji tika izteikti proporcijās[30], to aprēķināšana darbības līmenī ir sarežģīta un to summēšana neko nedod.

Ieteikumi

- Uzraudzības ietvaros rezultātu rādītāji vienmēr būtu jāizsaka absolūtos skaitļos, ietverot galamērķus un atsauces vērtības. Tā kā EJZF rezultātu rādītāji balstās uz EJZF saņēmēju sniegtajiem datiem pirms un pēc darbības, ir jāizvairās no proporciju, procentu un aritmētisko zīmju neprecizitātēm, jo tās noved pie kļūdām. Piemēram, neto peļņas pieaugums būtu jāizsaka kā vērtības "pirms" un "pēc", nevis kā pieaugums procentos.
- Pirms plānošanas procesa sākšanas dalībvalstīm no Komisijas būtu jāsaņem rādītāju noteikšanas metodika un aprēķinu metodika, kas jāizmanto galamērķu noteikšanai.
- Lai sniegtu vispārēju pārskatu par līdzekļu izmantojumu un lai būtu iespējams sagatavot lietderīgu ES līmeņa kopsavilkumu, kopīgajiem rādītājiem būtu jāattiecas uz visiem ieguldījumiem.
  Tomēr dalībvalstīm jābūt elastīgai iespējai valsts līmenī izmantot papildu rādītājus.

[30] Piemēram, "nelīdzsvarotu zvejas flotu izmaiņas %" vai "nevēlamas nozvejas izmaiņas (%)". Abiem šiem rādītājiem ir vajadzīgs aprēķins un atsauces vērtība.

3.3 Summārie dati par finansēšanai izvēlētajām darbībām (*Infosys*)

Infosys ir vērtīgs instruments vadošajām iestādēm, jo to var izmantot kā "rādītāju paneli" īstenošanas progresa pārbaudīšanai. Tas ir lietderīgs arī Komisijai, jo sniedz informāciju par EJZF sasniegumiem krietnu laiku pirms pirmo RR vērtību atbilstīgas paziņošanas. Tas būs sevišķi lietderīgs instruments dalībvalstīm novērtējumu veikšanā, sākot no 2018. gada, jo nodrošinās, ka novērtējuma veicējiem būs pieejami uzticami pamatdati.
Turpmāk ir uzskaitītas ar *Infosys* saistītās problēmas.

- *Infosys* ziņojumos nav iespējams nodalīt laukus, kas ir apzināti atstāti tukši, no laukiem, kuri nav aizpildīti neuzmanības dēļ, jo *Infosys* struktūra neļauj konkrētos laukos norādīt atbildi "nav piemērojams".
- Atsauces vērtība ir rādītāja vērtība pirms darbības sākšanas (piemēram, MVU esošie pilnslodzes ekvivalenti), un tā ir atskaites punkts, pret kuru var novērtēt progresu. *Infosys* ziņojumos nav pieejamas atsauces vērtības, lai gan vadošās iestādes tās vienmēr pieprasa no pieteikumu iesniedzējiem, lai varētu novērtēt finansējuma pieteikumu, un lai gan tie ir valsts uzraudzības sistēmas obligāts elements[31].
- *Infosys* paredz, ka finansējuma pieteikumu iesniedzējiem ir jāsniedz aplēse par rezultātu, ko viņi plāno sasniegt savas darbības ietvaros. Pēc projekta pabeigšanas vadošā iestāde pārbauda šo aplēsi. Vadošajām iestādēm tiks sniegs metodiskais atbalsts šā otrā posma īstenošanai, lai nodrošinātu pārbaudes uzticamību.

Ieteikumi

- *Infosys* būtu jāsagatavo arī turpmāk, jo tas sniedz ļoti vērtīgu informāciju, lai gan prasa tikai nelielu administratīvo ieguldījumu no dalībvalstu pārvaldes iestāžu puses.
- *Infosys* ziņojumos būtu jāietver atsauces vērtības.
- Lietotājiem vajadzētu būt iespējai attiecīgos gadījumos izmantot frāzi "nav piemērojams", papildinot to ar paskaidrojošu piezīmi.

3.4 Gada īstenošanas ziņojums (GĪZ)

Atšķirībā no *Infosys* GĪZ iesniedz ar *SFC* starpniecību, izmantojot strukturētu darba plūsmu, un tie ir jāapstiprina Komisijai. Komisijai veicot šo ziņojumu novērtēšanu, var atklāties dažādas problēmas, kas var radīt būtiskus kavējumus. It sevišķi nedrīkstētu būt nekādas nesakritības starp *Infosys* sniegto detalizēto informāciju un GĪZ ietvertajām apkopotajām vērtībām, jo abi ziņojumi attiecas uz vienu un to pašu periodu.

No GĪZ iegūto svarīgāko informāciju par visiem ESI fondiem dara pieejamu plašākai sabiedrībai, to publicējot Komisijas nodrošinātajā atklāto datu portālā, lai garantētu

[31] Kā noteikts *CDA* 480/2014.

pārredzamību attiecībā uz fondu izmantošanu[32]. Finanšu dati par EJZF īstenošanu ir pieejami tikai reizi gadā GĪZ ietvaros, savukārt Komisija saņem informāciju par ERAF, ESF un ELFLA trīs reizes gadā. Tādēļ atklāto datu portālā publicētā informācija attiecībā uz šiem fondiem ir aktuālāka, salīdzinot ar informāciju par EJZF.

Ieteikumi

- Būtu jādara pieejami norādījumi, lai palīdzētu dalībvalstīm ziņojumu sagatavošanā.
- Būtu jānodrošina labāka savstarpēja papildināmība starp *Infosys* un GĪZ.
- Starp fondiem būtu jāsaskaņo ziņošana par finanšu īstenošanu.

3.5 Novērtējuma plāns

Novērtējuma plāni var atšķirties pēc garuma, detalizētības un kvalitātes, un nereti tajos ir tikai prasītais informācijas minimums. Vadošās iestādes deva priekšroku citām DP sadaļām, un reizēm novērtējuma plāni netika īpaši ņemti vērā un tika sagatavoti steigā. Novērtējumiem paredzētais budžets būtiski atšķiras, un tas atspoguļo rīcības samērīgumu, proti, dalībvalstīm ar vairākiem reģioniem ir ievērojami lielāks novērtējumiem paredzētais budžets nekā dalībvalstīm ar nelielu EJZF DP un mazāku vai neesošu reģionālo dalījumu.

Ieteikumi

- DP ietvertajā novērtējuma plānā būtu jāuzsver vienīgi novērtēšanas procesa pārvaldība, jāparedz laika pamatplānošana un jānosaka orientējošs resursu sadalījums.
- Lai saglabātu elastīgumu un izvairītos no vairākkārtējām DP izmaiņām, detalizētu plānošanu vajadzētu veikt vēlākā posmā, izmantojot Uzraudzības komitejas pieņemtos atjauninātos plānus, kā tas ir pārējo ESI fondu gadījumā.

3.6 Novērtējumi

Lielākā daļa dalībvalstu 2017. gada aprīlī vēl nebija sākušas novērtējumus, jo uzskatīja, ka īstenošanas līmenis ir pārāk zems, lai būtu pamatojums nozīmīgiem novērtējuma rezultātiem. Tādēļ ir pāragri izdarīt secinājumus par šo KUNS komponentu.

[32] Atklāto datu portāls ir tīmekļa vietne, kurā grafiski tiek atspoguļota svarīgākā informācija par EJZF īstenošanu. Sabiedrības pārstāvji var lejupielādēt un izmantot visas šiem ilustratīvajiem atspoguļojumiem izmantotās datu kopas. Sk. https://cohesiondata.ec.europa.eu/.

Ex-ante novērtēšanas process ir aprakstīts darbības programmās, taču tas ir darīts ļoti rezumēti, ko, iespējams, vajadzētu uzlabot. *Ex-ante* novērtējuma grupas parasti netiek iesaistītas DP sarunu posmā vai to pabeigšanā, tādējādi nespēja novērtēt DP galīgo redakciju.

Saistībā ar EJZF novērtēšanu konkrētu problēmu rada tas, ka ir grūti atrast tādus novērtējuma veicējus, kuriem būtu atbilstīgas zināšanas gan zivsaimniecības jomā, gan par novērtējuma metodiku; to var nodrošināt vienīgi vairāku personu grupa ar papildu prasmēm.

Tāpat ir vajadzīgi norādījumi, lai atbalstītu dalībvalstis saistībā ar efektivitātes vai ietekmes novērtējumiem. Tas būs sevišķi svarīgi laikā, kad Komisija veiks *ex-post* novērtējumu, kura pamatā vajadzētu būt uzticamu valsts līmeņa novērtējumu kopumam.

Ieteikumi

- Norādījumiem par *ex-ante* novērtējumu vajadzētu būt detalizētākiem un ietvert definīciju par to, kādas ir *ex-ante* novērtējumu veicēju funkcijas DP pabeigšanas ietvaros.
- Dalībvalstīm vajadzētu censties apvienot dažādu veidu zināšanas, kas vajadzīgas novērtējuma veicēju *ad-hoc* grupai.
- Nekavējoties vajadzētu darīt pieejamu novērtējuma metodikas pamatievirzi.

3.7 Darbības rezultātu satvars

Darbības rezultātu satvarā ir atbilstīgi jānosaka iznākumu rādītāji, lai nepieļautu pārpratumus, proti, iznākumu rādītāji galvenokārt ir konkrētos pasākumos izraudzīto darbību skaits — skaits, ko var ietekmēt ārējie faktori.

Finanšu rādītājiem izmantotā aprēķinu metode ir noteikta KNR, taču dalībvalstīm šajā saistībā bija daudz jautājumu. Tas, iespējams, atspoguļo terminoloģijas un ziņošanas metožu atšķirības dažādo fondu ietvaros.

Ieteikumi

- Finanšu rādītājiem vajadzētu būt līdzīgiem un salīdzināmiem visu ESI ietvaros.
- Būtu labāk jānovērtē iznākumu rādītāju izmantošana.
- Varētu būt lietderīgi papildināt darbības rezultātu satvaru ar skaidrojumiem.

4 Secinājums. Vai KUNS mērķi tiks sasniegti?

Šis pārskata ziņojums liecina, ka ir progress četru KUNS mērķu īstenošanas virzībā, bet ka joprojām vajadzīgs papildu darbs, lai tos īstenotu pilnībā.

KUNS ir izstrādāta tā, lai novērtētu EJZF īstenošanas progresu un šajā saistībā atbalstītu lēmumu pieņemšanu gan valsts, gan ES līmenī. Kopīgu rādītāju un jaunās uzraudzības

sistēmas izmantošana nodrošina uzticamu datu kopumu, ko var izmantot uzraudzības, kā arī lēmumu pieņemšanas nolūkos. Neraugoties uz nelielajiem trūkumiem un sarežģījumiem dažādos līmeņos, kuri ir traucējuši sistēmas optimālai darbībai tās sākotnējos posmos, sadarbībā ar dalībvalstīm problēmas tika secīgi apzinātas un atrisinātas.

Summārie dati par darbībām, ko dalībvalstis ir sniegušas *Infosys* ziņojumos, nodrošina "rādītāju paneli", kas Komisijai un dalībvalstīm ļauj labāk uzraudzīt EJZF īstenošanas progresu. Tas arī ļauj Komisijai izdarīt secinājumus ES, jūras baseinu un dalībvalstu līmenī, kā arī ir apliecinājis savu augsto lietderību, atbalstot lēmumu pieņemšanu.

KUNS pašreizējā struktūra nodrošina lietderīgus datus EJZF ieguldījuma novērtēšanai zivsaimniecības nozares attīstībā un tematiskajos mērķos integrēto stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā. Tomēr varētu būt nepieciešama papildu izpēte un analīze, lai novērtētu EJZF ieguldījumu prioritātēs, kas saistītas ar kopējo zivsaimniecības politiku vai jūrlietu politiku, piemēram, izkraušanas pienākuma īstenošanā vai cīņā pret jūras piedrazojumu. Ņemot vērā rentabilitāti un nepieciešamību nodrošināt samērīgumu, būtu lietderīgi KUNS turpmāk ietvert rādītājus, kas ir ciešāk saistīti ar minētajiem politikas virzieniem.

Sistēmas izstrādes pamatā kopš pirmās dienas ir bijis mērķis sekmēt kopīgu mācīšanās procesu, iesaistot Komisiju un dalībvalstis. Ikviens elements ir plaši apspriests ar dalībvalstīm, un ir izveidota *FAME* Atbalsta nodaļa, lai nostiprinātu šo dimensiju.

Visbeidzot, novērtējumi vēl nav pabeigti, jo kavējas EJZF īstenošana. Pašlaik tiek izstrādāts darba dokuments, kurā dalībvalstīm būs sniegti norādījumi un skaidrojumi par novērtējumu sagatavošanu, kas būtu jāsāk 2018. gadā. Kopīgiem rādītājiem un *Infosys* vajadzētu lieti noderēt, lai tuvākajā nākotnē iegūtu uzticamus novērtējumus.